

15. 1. 2002

ID: 15626

Výslech cizího státního příslušníka jako svědka

Samotná skutečnost, že svědek je cizím státním občanem a má trvalý pobyt v cizině, nemůže vést k závěru, že jej nelze vyslechnout před soudem pro nedosažitelnost ve smyslu § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř.

Samotná skutečnost, že svědek je cizím státním občanem a má trvalý pobyt v cizině, nemůže vést k závěru, že jej nelze vyslechnout před soudem pro nedosažitelnost ve smyslu § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5.12.2001, sp.zn. 5 Tz 289/2001)

Nejvyšší soud České republiky projednal ve veřejném zasedání konaném dne 5. prosince 2001 stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky v neprospěch obviněného K. F., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 10. 5. 2001, sp. zn. 6 To 209/2001, v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 7 T 63/2001, a rozhodl podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř. za splnění podmínek § 272 odst. 1 tr. ř. tak, že usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 10. 5. 2001, sp. zn. 6 To 209/2001, byl porušen zákon v ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v řízení, jež mu předcházelo, v ustanovení § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř., ve prospěch obviněného K. F. Nejvyšší soud České republiky toto usnesení a usnesení samosoudkyně Městského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2001, sp. zn. 7 T 63/2001, zrušil, jako i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Nejvyšší soud České republiky dále Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Na obviněného K. F. byla dne 22. 3. 2001 podána u Městského soudu v Brně obžaloba pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., který podle obžaloby měl spáchat tím, že „dne 22. 2. 2000, v době kolem 11.00 hod. ve S. L. ve Slovenské republice převzal od Ing. Š. L. finanční hotovost ve výši 50.000,- Sk s tím, že za ni koupí pro Ing. Š. L. osobní motorové vozidlo, o čemž spolu taktéž sepsali písemnou dohodu, ačkoliv již při převzetí této finanční hotovosti věděl, že ji na nákup vozidla nepoužije, ale užije ji pro vlastní potřebu, což také učinil, a svým jednáním způsobil Ing. Š. L. škodu v celkové výši 42.211,- Kč.“

Usnesením samosoudkyně Městského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2001, sp. zn. 7 T 63/2001, byla trestní věc proti obviněnému K. F. podle § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř. vrácena státnímu zástupci k došetření. Státní zástupce podal proti tomuto usnesení včas stížnost, o níž rozhodl Krajský soud v

Brně usnesením ze dne 10. 5. 2001, sp. zn. 6 To 209/2001, tak, že podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost státního zástupce zamítl.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Brně podal ministr spravedlnosti České republiky ve lhůtě stanovené v § 272 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného K. F. Namítl v ní, že napadeným usnesením byl porušen zákon ve prospěch obviněného K. F. v ustanoveních § 147 odst. 1 písm. b) tr. ř. a § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. ve vztahu k ustanovení čl. 26 bod 1 Evropské úmluvy o předávání trestního řízení, která byla publikována pod č. [551/1992](#) Sb. Poukázal na to, že Krajský soud v Brně zamítl stížnost státního zástupce jako nedůvodnou podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř., protože se ztotožnil s právním názorem vysloveným v usnesení Městského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2001, sp. zn. 7 T 63/2001. Uvedené usnesení bylo odůvodněno v zásadě tím, že úkony orgánů Slovenské republiky činných v trestním řízení provedené od 5. 6. 2000, kdy bylo vyhotoveno usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř. platného ve Slovenské republice a současně vzneseno obvinění K. F. podle § 163 odst. 1 téhož tr. ř., do dne 4. 7. 2000, kdy toto usnesení bylo doručeno obviněnému, jsou procesně nepoužitelné v trestním řízení ve Slovenské republice, a proto je nelze použít ani v řízení před soudem v České republice. Kromě odkazu na obsah ustanovení § 147 odst. 1 písm. b) tr. ř. a § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. poukázal ministr spravedlnosti na znění čl. 26 bodu 1 Evropské úmluvy o předávání trestního řízení (č. [551/1992](#) Sb., dále jen „Úmluva“), podle něhož má jakýkoliv procesní úkon učiněný v dožadujícím státě podle jeho právního řádu stejnou platnost v dožádaném státě jako by byl učiněn orgány tohoto státu, za podmínky, že jeho přijetí nedá tomuto úkonu větší váhu, než má v dožadujícím státě. Podle názoru ministra spravedlnosti se Krajský soud v Brně těmito ustanoveními trestního řádu a Úmluvy neřídil a v případě pochybností si měl vyžádat oficiální výklad ustanovení § 160 odst. 1 a § 163 odst. 1 trestního řádu Slovenské republiky. Ministr spravedlnosti proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil vytykaná porušení zákona, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil a dále aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroku napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen. Vycházel přitom z následujících skutečností:

Postup orgánů České republiky v trestním řízení při převzetí trestní věci z ciziny upravuje § 383a tr. ř., podle něhož o návrhu příslušného orgánu cizího státu, aby trestní stíhání občana České republiky, který na území tohoto státu spáchal soudně trestný čin, převzaly příslušné orgány České republiky, rozhoduje Nejvyšší státní zastupitelství, které v případě kladného rozhodnutí o návrhu dá bezodkladně podnět věcně a místně příslušnému orgánu k trestnímu stíhání podle ustanovení tohoto zákona.

Rozhodnutím Nejvyššího státního zastupitelství České republiky ze dne 23. 11. 2000, sp. zn. 2 Nzt 737/2000, byla podle § 383a tr. ř. převzata trestní věc obviněného K. F. pro podvodné jednání, kterého se dopustil dne 22. 2. 2000 ve S. L. a způsobil tak škodu Ing. Š. L. nar. 19. 3. 1938, ve výši 50.000,- Sk, s tím, že trestní řízení bude provedeno na území České republiky. Nejvyšší státní zastupitelství České republiky takto rozhodlo o žádosti Generální prokuratury Slovenské republiky ze dne 10. 11. 2000 o převzetí trestní věci vedené u Okresní prokuratury ve S. L. pod sp. zn. Pv 209/2000 proti občanovi České republiky K. F. Na obviněného K. F. byla dne 22. 3. 2001 podána u Městského soudu v Brně obžaloba pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák.

Samosoudkyně Městského soudu v Brně přezkoumala obžalobu z hledisek uvedených v § 181 odst. 1, § 186 tr. ř. a poté rozhodla, že se trestní věc obviněného K. F. vrací podle § 314c odst. 1 tr. ř. státnímu zástupci k došetření. Rozhodnutí odůvodnila tím, že ve Slovenské republice existuje obdobná právní úprava jako v České republice, podle níž lze před sdělením obvinění konat jen neodkladné a neopakovatelné úkony. Trestní stíhání obviněného bylo sice zahájeno dne 5. 6. 2000, ke vznesení obvinění podle § 163 odst. 1 věta první tr. ř. Slovenské republiky však došlo až dne 4. 7. 2000, kdy byl obviněnému doručen opis usnesení o zahájení trestního stíhání a vznesení obvinění. Před tímto dnem byly provedeny výslechy svědků J. P., P. R. a také poškozeného Ing. Š. L. Tyto vyšetřovací úkony však podle názoru soudu v žádném případě nelze posuzovat jako úkony neodkladné či neopakovatelné. Protože tyto osoby jsou cizími státními příslušníky, nemají povinnost se dostavit na předvolání k soudu na území České republiky a soud nemá žádné procesní prostředky, které by je k tomu mohly donutit, dostal by se soud v případě jejich negativního stanoviska k účasti u soudu do situace, kdy by nemohl svědecké výpovědi číst podle § 211 odst. 1, 2 písm. a) tr. ř. V případě absence výpovědí, zejména výpovědi poškozeného, by tak na základě ostatních výsledků vyšetřování nebylo možno učinit spolehlivý závěr o důvodnosti postavení obviněného před soud. Tyto nedostatky bude zapotřebí podle názoru soudu odstranit cestou dožádání v přípravném řízení opětovnými výslechy poškozeného Ing. Š. L. a obou svědků.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 10. 5. 2001, sp. zn. 6 To 209/2001, zamítl podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost státního zástupce Městského státního zastupitelství v Brně proti usnesení Městského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2001, sp. zn. 7 T 63/2001. Ztotožnil se přitom s právním názorem uvedeným v rozhodnutí Městského soudu v Brně, které shledal správným, a proto včas podanou stížnost státního zástupce zamítl.

V trestní věci, ve které došlo k převzetí trestního stíhání cizího státu na základní mezinárodní smlouvy, již je Česká republika vázána, nebo i bez smluvního základu, jen na základě reciprocity Nejvyšším státním zastupitelstvím způsobem předpokládaným právním řádem České republiky (§ 383a tr. ř.), je možno v řízení před soudem použít i důkazy, které byly v procesní formě provedeny a zajištěny v rámci trestního stíhání orgány cizího státu. Po převzetí trestního stíhání je nutno provést nové trestní řízení v tom směru, že se sdělí obvinění, vyslechne obviněný a provedou další úkony přípravného řízení předpokládané trestním řádem České republiky. Důkazní řízení však není nutné provádět znovu jen proto, že důkazy nebyly provedeny a zajištěny orgány České republiky, ale orgány cizího státu před zahájením trestního stíhání v České republice (srov. č. [14/1997 Sb. rozh. trest.](#)).

Stížnosti pro porušení zákona je třeba přisvědčit v tom, že v řízení před soudem České republiky je možno použít i důkazy, které byly provedeny orgány Slovenské republiky v rámci trestního stíhání obviněného, neboť došlo k převzetí trestní věci Nejvyšším státním zastupitelstvím způsobem upraveným právním řádem České republiky. V posuzované věci je aktem legalizujícím použití takových důkazů rozhodnutí Nejvyššího státního zastupitelství podle § 383a tr. ř. Právní režim využití důkazů opatřených příslušnými orgány Slovenské republiky vyplývá v této věci z čl. 26 odst. 1 Evropské úmluvy o předávání trestního řízení ze dne 15. května 1972 (č. [551/1992 Sb.](#)). Signatáři této úmluvy jsou Česká i Slovenská republika a obě republiky se zavázaly postupovat podle této úmluvy. K tomu, že budou podle ní postupovat, se zavázaly i dvoustrannou Smlouvou mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech uveřejněnou pod č. [209/1993 Sb.](#)

Trestní stíhání obviněného v České republice bylo v souladu s právním řádem zahájeno sdělením obvinění ze dne 25. 1. 2001, které obviněný převzal dne 29. 1. 2001. Důkazy provedené a zajištěné příslušnými orgány Slovenské republiky nebylo nutno v přípravném řízení opakovat, kromě výslechu obviněného, jehož opakování je nezbytné, protože obviněnému musí být dána možnost vyjádřit se k novému obvinění (§ 92 odst. 2, § 160 odst. 1 tr. ř.). Po převzetí trestní věci z ciziny byl obviněný dne 9. 2. 2001 vyslechnut vyšetřovatelem Policie České republiky, Městského úřadu vyšetřování v Brně a dne 22. 3. 2001 podal státní zástupce Městského státního zastupitelství v Brně pod sp. zn. 2 Zt 424/2001 na obviněného K. F. obžalobu pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. Městskému soudu v Brně.

Důkazy, které byly prováděny podle právního řádu Slovenské republiky jsou použitelné v řízení před soudy České republiky jako důkazy, jestliže odpovídají právnímu řádu Slovenské republiky. Při posuzování použitelnosti důkazů provedených a zajištěných orgány Slovenské republiky je totiž třeba vycházet nejen z toho, že tyto důkazy byly provedeny po zahájení trestního stíhání obviněného podle § 160 odst. 1 trestního řádu Slovenské republiky, ale i ze zásady uvedené v čl. 26 odst. 1 Úmluvy. Nelze také přehlédnout, že obviněný měl spáchat stíhaný skutek dne 22. 2. 2000, po spáchání skutku okamžitě opustil území Slovenské republiky a od 24. 2. 2000 byl již ve výkonu trestu ve Věznici v Kuřimi. Obviněný měl od 8. 6. 2000 obhájce, který byl přítomen výslechům poškozeného i svědků.

Podle § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř. samosoudce obžalobu předběžně neprojednává, přezkoumá ji však z hledisek uvedených v § 181 až § 186 tr. ř. Podle výsledků přezkoumání obžaloby samosoudce vrátí věc státnímu zástupci k došetření, jestliže v přípravném řízení nebyly objasněny základní skutečnosti důležité pro rozhodnutí o vině.

V přípravném řízení byly objasněny základní skutečnosti důležité pro rozhodnutí o vině obviněného a vzhledem k tomu nebyl důvod po vrácení věci státnímu zástupci k došetření podle § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř. Městský soud v Brně proto usnesením ze dne 30. 3. 2001, sp. zn. 7 T 63/2001, porušil zákon v uvedeném ustanovení trestního řádu. Krajský soud v Brně napadeným usnesením porušil zákon v ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř., když pochybení soudu prvního stupně nezjistil, ztotožnil se s odůvodněním jeho rozhodnutí a důvodnou stížnost státního zástupce zamítl jako nedůvodnou podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. Nelze mu však vytýkat, že by nepřezkoumal řízení předcházející napadenému usnesení (§ 147 odst. 1 písm. b) tr. ř.).

Nejvyšší soud proto vyslovil, že napadeným rozhodnutím Krajského soudu v Brně ze dne 10. 5. 2001, sp. zn. 6 To 209/2001, byl porušen zákon v ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v řízení, jež mu předcházelo, v ustanovení § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř., a to ve prospěch obviněného. Za podmínek § 272 odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud zrušil podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené rozhodnutí i usnesení samosoudkyně Městského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2001, sp. zn. 7 T 63/2001, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Městskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Při novém projednání a rozhodnutí věci je Městský soud v Brně vázán právním názorem, který ve věci vyslovil Nejvyšší soud (§ 270 odst. 4 tr. ř.). V dalším řízení bude proto důsledně postupovat podle trestního řádu České republiky. Převzala-li totiž Česká republika na žádost cizího státu na základě mezinárodní smlouvy trestní stíhání svého občana, je třeba důkazy, které byly připojeny k

žádosti o převzetí trestního stíhání, v hlavním líčení provést podle pravidel trestního řádu. Protokoly o výpovědích osob (svědků) připojené k žádosti o převzetí trestního stíhání proto není možno přečíst jako listinné důkazy podle § 213 odst. 1 tr. ř. Tyto osoby je možno zpravidla vyslechnout osobně (§ 2 odst. 11 tr. ř.) a protokoly o jejich výpovědích sepsané orgány cizího státu je možno přečíst jen za podmínek § 207 odst. 2 a § 211 tr. ř. (srov. č. [29/1983](#) Sb. rozh. trest.).

Ve věcech s cizím prvkem je nutno respektovat zásady ústnosti (§ 2 odst. 11 tr. ř.) a bezprostřednosti (§ 2 odst. 12 tr. ř.). Samotná skutečnost, že svědek je cizím státním občanem a má trvalý pobyt v cizině, nemůže vést k závěru, že jej nelze vyslechnout před soudem pro nedosažitelnost ve smyslu § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. Jestliže vyhlášená mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána, umožňuje předvolat takového svědka, je zákonná podmínka nedosažitelnosti splněna, až když je zřejmé, že se svědek na předvolání k výslechu dobrovolně nedostaví (srov. č. [13/1995](#) Sb. rozh. trest.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)